Ekonomický ústav SAV

EÚ SAV

Institute of Economic Research

EXPERTÍZNE ŠTÚDIE EÚ SAV

5

Jaroslav Vokoun – Daneš Brzica

Vplyv spoločnosti Siemens v ekonomike SR

ISSN 1337-0812 (elektronická verzia)

Edícia EXPERTÍZNE ŠTÚDIE prináša výskumné, analytické a prognostické práce vypracované na základe objednávky, resp. dohody so zadávateľom a publikujú sa na základe jeho výslovného súhlasu.

VEDÚCI ÚLOHY
Ing. Jaroslav Vokoun

AUTORI
Ing. Jaroslav Vokoun
Ing. Daneš Brzica , PhD.

Štúdia bola vypracovaná s podporou spoločnosti Siemens.

Za obsah a jazykovú úroveň zodpovedajú autori.
Technické spracovanie: Margita Kuchárová

Ekonomický ústav SAV, Šancová 56, 811 01 Bratislava, www.ekonom.sav.sk
KONTAKT: jaroslav.vokoun@savba.sk tel. 52 49 70 53/112

© Ekonomický ústav SAV, Bratislava 2006

Obsah

	str.
Úvod	2
1. Identifikácia aktivít diverzifikovanej spoločnosti Siemens na Slovensku	3
2. Porovnanie vybraných ukazovateľov spoločnosti Siemens s významnými spoločnosťami na Slovensku	11
3. Analýza efektov pôsobenia spoločnosti Siemens na Slovensku	15
Závery	24
Pramene	26
Prílohy	27

Úvod

Ekonomiku Slovenskej republiky charakterizuje vysoká otvorenosť a transformačné procesy. Vytvárané parametre podnikateľského prostredia prispievajú k rozhodnutiam zahraničných investorov lokalizovať investície na území Slovenskej republiky. Zároveň platí aj opačne, že investori pomáhajú zlepšovať podnikateľské prostredie. Medzi veľkých investorov, ktorí stimulujú orientáciu krajiny na vyspelé technológie, patrí spoločnosť Siemens. Aj vďaka spoločnosti Siemens v krajine vznikajú nové firmy a pracovné miesta v odvetviach špičkových technológií. Tieto procesy ďalej podporujú technologické zmeny a inovácie, ktoré sú považované za kľúčový prvok pre udržateľný ekonomický rozvoj.

Spoločnosť Siemens je globálne pôsobiaca diverzifikovaná spoločnosť. Na území SR rozvíja široké aktivity, ktoré na jednej strane zvyšujú hodnotu spoločnosti Siemens a na druhej strane rozvíjajú ekonomický potenciál SR. V predloženej práci hodnotíme efekty pôsobenia spoločnosti Siemens v ekonomike SR.

1. Identifikácia aktivít diverzifikovanej spoločnosti Siemens na Slovensku

Ekonomický život v Slovenskej republike (SR) ovplyvňuje množstvo subjektov. Svoju úlohu zohrávajú aj niektoré domáce a medzinárodné udalosti. Slovenská ekonomika sa transformuje od roku 1990 vo všetkých svojich segmentoch. Významným prvkom transformácie a adaptácie na trhové podmienky globálnej ekonomiky sa stali zahraniční investori, ktorí investovali v SR.

Realizovaný spôsob transformácie ekonomiky vychádza z toho, že zahraničné investície sú základom pre modernizáciu výrobných zariadení a transfer nových technológií a know-how. Nadväzujúci investičný dopyt vyvoláva multiplikačné efekty. Vytvárajú sa medziodvetvové väzby s pozitívnym vplyvom na objem výroby, regionálny rozptyl, zamestnanosť a bilanciu zahraničného obchodu. Zahraničné investície sprostredkujú efektívnejšie integrovanie slovenskej ekonomiky do medzinárodnej deľby práce. Priame zahraničné investície sú často zdrojom výroby konvertibilného tovaru, ktorý sa dokáže uplatniť na svetových trhoch. Medzi úspešných zahraničných investorov v SR patrí spoločnosť Siemens AG.

Siemens AG

Nemecký koncern Siemens AG patrí k najväčším spoločnostiam na svete. Veľkosť a silu koncernu Siemens AG dokladajú nasledujúce fakty:

- 21. najväčšia spoločnosť na svete
- 9. najväčšia spoločnosť v Európe
- 4. najväčšia spoločnosť v Nemecku
- najväčšia elektrotechnická spoločnosť na svete.

Vďaka svojim víziám manažment vyberá perspektívne podnikania. Spoločnosť Siemens je diverzifkovaným podnikom. Popri svojich tradičných odvetviach, ako je energetika, priemyselná automatizácia, železničná technika a zdravotnícke prístroje, preniká najmä do odvetví IT a elektroniky pre automobily. K najziskovejším divíziám patria Power Generation (energetické zariadenia), Medical Solutions (zdravotnícke zariadenia) a Transportation Systems (dopravné systémy). Recesia svetového

elektrotechnického trhu sa prejavila na cene akcií Siemensu AG v roku 2000. Úspech a konkurencieschopnosť sú spojené s flexibilitou spoločnosti Siemens. Na jednej strane sú predávané nevýnosné aktíva a na druhej strane akvizície prinášajú do portfólia spoločnosti Siemens také aktíva, ktoré prispievajú k rastu podniku. Pod vplyvom vývoja na relevantných trhoch sú niektoré divízie reštrukturalizované. Spoločnosť Siemens aktívne vyhľadáva nové investičné príležitosti. Sústredenie sa na konkrétne oblasti podnikania vyplýva z globálnej stratégie spoločnosti Siemens. Siemens si stanovil stratégiu byť vo vytypovaných segmentoch medzi tromi spoločnosťami s najväčším podielom na trhu.

Ešte v období pred r. 2000 tvorili zamestnanci v domácej krajine viac ako polovicu pracovníkov Siemensu. V súčasnosti je v Nemecku zamestnaná menšina z vyše 400 000 pracovníkov. Siemens je vertikálne integrovaný v rámci divízií a horizontálne v rámci krajín a regiónov.

Pracovníci spoločnosti sú súčasťou globálnej siete poznatkov a vedomostí. Podnikovú kultúru formuje rozmanitosť ľudí a kultúrnych prostredí. Siemens vynakladá druhé najvyššie výdavky na výskum a vývoj spomedzi firiem v EÚ. Tieto výdavky dosiahli 5,5 mld. EUR v r. 2003. Spolupracuje s významnými univerzitami v rôznych krajinách. Siemens patrí k najinovatívnejším firmám na svete. Je vlastníkom 45 000 aktívnych patentov. Najviac cenené patenty má v oblasti medicíny a komunikácií.

Siemens v Slovenskej republike

Spoločnosť Siemens patrí na Slovensku k najväčším zahraničným investorom v priemysle a v IT sektore. Rozširovanie podnikateľských aktivít na území Slovenska je zároveň vyjadrením dôvery spoločnosti Siemens k lokálnym podmienkam podnikania. Spoločnosť Siemens vychádza z vízie *byť dlhodobo spoločnosťou číslo jeden na slovenskom trhu, charakterizovanou trvalým profitom a vysokým spoločenským kreditom. Ako integrálna súčasť slovenskej ekonomiky sa chce významnou mierou podieľať na vytváraní hodnôt v krajine.* Spoločnosť Siemens je najväčšou diverzifikovanou spoločnosťou produkujúcou na Slovensku. Kľúčom k

úspechu sú vyvážené kompetencie v rozličných oblastiach, efektívny manažment a využitie synergických efektov diverzifikovanej spoločnosti. Dcérske spoločnosti na Slovensku ťažia zo sily a know-how koncernu Siemens AG.

Tabuľka č. 1 zobrazuje históriu zakladania jednotlivých spoločností na Slovensku od r. 1991.

Tabuľka č. 1: História zakladania jednotlivých spoločností

Spoločnosť	*Rok založenia*
Reaktortest, s.r.o.	1991
Siemens PSE, s.r.o.	1991
BSH Drives and Pumps, s.r.o.	1993
Siemens, s.r.o.	1993
Osram Slovakia, a.s.	1995
VW Elektrické Systémy, s.r.o.	1996
Siprin, s.r.o.	1999
Siemens Business Services, s.r.o.	2000
Malzenice Power, s.r.o.	2000
SAS Automotive, s.r.o.	2000
BSH domácí spotřebiče, s.r.o. - o.z. Bratislava	2002

Poznámka: zoznam obsahuje spoločnosti, ktorých vlastníkom je spoločnosť Siemens v r. 2005

Postupný rozvoj aktivít spoločnosti Siemens v SR viedol k výrazným investíciám a k rastu počtu pracovníkov (tabuľka č. 2). Podiel tržieb dcérskych priemyselných podnikov na celkových tržbách spoločnosti Siemens v SR dosahuje 70 % v r. 2005. To je dôvod, prečo spoločnosť Siemens zaraďujeme medzi priemyselné firmy.

Tabuľka č. 2: Kumulované investície a počet zamestnancov spoločnosti Siemens v SR

Rok	Kumulované investície (mld. Sk)	Zamestnanci
1993	2,47	2 450
1994	2,75	3 300
1995	3,74	4 055
1996	3,99	4 728
1997	4,30	5 453
1998	5,37	6 468
1999	6,33	7 096
2000	6,99	7 414
2001	8,93	8 914
2002	10,63	9 520
2003	11,29	6 992
2004	12,06	6 800
2005	**12,93**	**7 700**

Prameň: spoločnosť Siemens

Vývoj v oblasti počtu pracovníkov je ovplyvnený jednak vnútorným rastom jednotlivých podnikov a jednak akvizíciami a predajmi dcérskych firiem. Pokles počtu zamestnancov v roku 2003 nastal v dôsledku odčlenenia spoločnosti S-Y Wiring Technologies Slovakia, s.r.o., zo spoločnosti Siemens.

Poradie jednotlivých dcérskych spoločností ako zamestnávateľov zobrazuje tabuľka č. 3. Najvyššia zamestnanosť sa viaže k dodávkam pre automobilový priemysel. Vysoký je aj podiel zamestnanosti v elektrotechnickom priemysle a v IT sektore.

Tabuľka č. 3: Počet pracovníkov v podnikoch spoločnosti Siemens v r. 2005

Spoločnosť	**Zamestnanci**
VW Elektrické Systémy, s.r.o.	2 965
Osram Slovakia, a.s.	1 754
BSH Drives and Pumps, s.r.o.	1 070
Siemens PSE, s.r.o.	916
Siemens, s.r.o.	420
SAS Automotive, s.r.o.	258
Siemens Business Services, s.r.o.	196
Siprin, s.r.o.	109
BSH domácí spotřebiče, s.r.o. - o.z. Bratislava	6
Reaktortest, s.r.o.	3
Malzenice Power,s.r.o.	3
Spolu	**7 700**

Prameň: spoločnosť Siemens

Odvetvová diverzifikácia je realizovaná spolu s regionálnou diverzifikáciou. Podniky a závody spoločnosti Siemens sú rozmiestnené po celom území SR. Vybrané ukazovatele za jednotlivé podniky sú v tabuľke č. 4. V nasledujúcom texte charakterizujeme dcérske podniky spoločnosti Siemens s významnejším vplyvom v ekonomike SR.

VW Elektrické Systémy, s.r.o., (VW SE) je výrobcom automobilových káblových zväzkov. Podľa počtu zamestnancov je najväčším podnikom zo skupiny podnikov spoločnosti Siemens na Slovensku (tabuľka č. 3). Spoločnosť vyrába automobilové káblové zväzky v Nitre a v Zlatých Moravciach. Spoločnosť má veľký vplyv v priemysle v Nitrianskom kraji, keďže je druhým najväčším zamestnávateľom spomedzi priemyselných podnikov. Spolu so sesterskou firmou Osram v Nových Zámkoch je najväčším zamestnávateľom spomedzi priemyselných podnikov v Nitrianskom kraji (tabuľka č. 11).

Osram Slovakia, a.s., (Osram) je dcérskou spoločnosťou Osramu GmbH. Koncern Osram GmbH patrí medzi troch najväčších výrobcov svetelných zdrojov na svete. Celosvetovo zamestnáva takmer 38-tisíc pracovníkov v 49 výrobných závodoch v 19 krajinách sveta. Tržby za fiškálny rok 2005 dosiahli 4,3 mld. EUR.

Koncern Osram prevzal podnik Tesla Nové Zámky, a.s., v roku 1995. Bola to prvá akvizícia koncernu v oblasti strednej a východnej Európy. Súčasný výrobný program závodu v Nových Zámkoch tvoria žiarovky pre motorové vozidlá, žiarovky na všeobecné použitie, špeciálne svetelné zdroje, trpasličie žiarovky a vysokotlakové ortuťové výbojky. Okrem výroby žiaroviek sa tu rozvíja aj vlastná konštrukcia a strojárska produkcia výrobných zariadení. Produkcia strojov je určená i do ostatných závodov v rámci koncernu Osram. Vývoj strojov prebieha na Slovensku. Ambíciou je presunúť časť vývoja svetelných zdrojov na Slovensko.

Odvetvie výroby svetelných zdrojov charakterizuje neustála inovácia výrobkov. Takmer 40 percent z celkového obratu je dosiahnutých produktmi, ktoré z hľadiska vývoja nie sú staršie ako štyri roky. Orientuje sa na výrobu žiaroviek s vyššou pridanou hodnotou.

Vo vzťahu k zamestnancom sú zavedené stabilizačné programy a ústretová sociálna politika. Osram je piaty najväčší zamestnávateľ spomedzi priemyselných podnikov v Nitrianskom kraji (tabuľka č. 11). Osram spolupracuje so Stredným odborným učilišťom v Šuranoch. Momentálne si vychováva okolo 60 učňov, ktorí majú vo firme vlastnú dielňu.

Výrobný program haly Automotive tvoria autožiarovky, z ktorých značná časť je určená pre subdodávateľov automobilového priemyslu. Na Slovensku sú žiarovky dodávané do dvoch slovenských výrobných závodov nemeckej spoločnosti Hella, kde sa kompletizujú do svetlometových systémov. Vysoký rast výroby automobilov na Slovensku bude v najbližších rokoch vytvárať vysoký dopyt po produkcii firmy Osram. Preto sa realizujú ďalšie investície. Použité technológie však už budú spojené s nižším rastom zamestnanosti. Pri výrobe bude významným slovenským dodávateľom Technické sklo, a.s., Bratislava.

BSH Drives and Pumps, s.r.o., (BSH) je dcérskou spoločnosťou BSH Bosch und Siemens Hausgeräte GmbH. BSH Bosch und Siemens Hausgeräte GmbH je v sektore domácich spotrebičov treťou najväčšou spoločnosťou na svete so 7 % podielom na svetovom trhu domácich spotrebičov. V 40 krajinách pracuje v jednotlivých závodoch 34 000 zamestnancov. Obrat celej spoločnosti v r. 2004 dosiahol 6,8 mld. EUR a zisk 0,52 mld. EUR. Úspešnosť je podmienené vysokým dôrazom na inovácie. Spoločnosť BSH získala od časopisu Wirtschaftwoche ocenenie Najlepší inovátor. K lokalizácii pobočky BSH na Slovensku prispela tradícia podobnej výroby v podniku MEZ Michalovce. Vstup spoločnosti Siemens do zemplínskeho regiónu prispel k zmierneniu dôsledkov neúspešného pôsobenia podniku MEZ Michalovce. BSH Michalovce vyrába elektromotory pre bielu techniku. BSH je druhý najväčší zamestnávateľ spomedzi priemyselných podnikov v Košickom kraji (tabuľka č. 12).

Siemens Program and Systems Engineering, s.r.o., (PSE) je súčasťou divízie rakúskej časti koncernu. Aktivity rozvíja na pracoviskách v Bratislave, Košiciach, Piešťanoch a Žiline. Pracovníci spoločnosti realizujú hlavne medzinárodné projekty

koncernu Siemens v oblasti telekomunikácií. Podiel exportu na tržbách PSE presahuje 90 %. Na slovenskom trhu realizuje softvérové riešenia, konzultačné a expertné činnosti v oblasti energetiky, dopravy, medicíny, finančného sektora a štátnej a verejnej správy. PSE je najväčším dodávateľom IT podľa pridanej hodnoty v SR (tabuľka č. 10). Cieľavedome sa stará o personálny rozvoj pracovníkov. Spoločnosť spolupracuje s vysokými školami. Ku koncu roku 2005 PSE zamestnával 900 softvérových vývojárov.

Siemens, s.r.o., sa zameriava na dovoz produktov koncernu Siemens. Realizuje riešenia spĺňajúce vysoké štandardy z oblasti kvality, energetickej náročnosti a životného prostredia. Obchodné divízie sa orientujú na info-komunikačné technológie, medicínske technológie, energetiku, priemysel, dopravu a stavebníctvo. Horizontálna medzidivízna spolupráca umožňuje zhodnotiť zákaznícky potenciál. Niekoľko rokov pripravuje projekt Malzenice Power. Výsledkom má byť vlastná výstavba a prevádzka elektrárne v blízkosti Trnavy. Posilňovanie aktivít vo východoslovenskom regióne vyplýva z odhadu rastových príležitostí v tejto časti Slovenska.

SAS Automotive, s.r.o., (SAS) je dcérskou spoločnosťou koncernu SAS Autosystemtechnik GmbH Karlsruhe. SAS Autosystemtechnik GmbH sa špecializuje na vývoj, výrobu a konečnú montáž palubných modulov do automobilov. Odberateľmi sú automobilky Volkswagen, Renault, Ford, DaimlerChrysler a BMW. Dcérska spoločnosť SAS na Slovensku – SAS Automotive, s.r.o. – má hlavného odberateľa v spoločnosti Volkswagen Slovakia, a.s. Práca v režime „just in time“ bola dôvodom, prečo SAS lokalizoval svoj závod v blízkosti VW v Devínskej Novej Vsi. Nízky podiel pridanej hodnoty na tržbách vyplýva z toho, že v slovenskom závode sa vykonáva len montáž dovezených dielcov.

Siemens Business Services, s.r.o., (SBS) patrí do medzinárodnej divízie IT služieb Siemens Business Services. Z hľadiska outsourcingu a údržby IT je spoločnosť v prvej desiatke poskytovateľov týchto služieb na svete. SBS patrí medzi tri

najsilnejšie spoločnosti poskytujúce IT služby a riešenia na Slovensku (tabuľka č. 10). Akvizíciou spoločností ELAS a HT Computers v roku 2005 sa počet pracovníkov zvýši zo 150 na 474 a spoločnosť Siemens posilní svoje vedúce postavenie v IT sektore.

Vybrané ukazovatele za jednotlivé podniky spoločnosti Siemens sú v tabuľke č. 4. Údaje vychádzajú z výsledkov finančného roku 2004/2005.

Tabuľka č. 4: Vybrané ukazovatele za jednotlivé dcérske podniky spoločnosti Siemens vo finančnom roku 2004/2005 (v tis. Sk)

	Tržby	Export	Investície	Export/tržby
SAS Automotive, s.r.o.	7 907 000	31 628	94 913	0 %
Siemens, s.r.o.	5 716 864	205 993	115 127	4 %
VW Elektrické Systémy, s.r.o.	4 872 065	3 662 331	219 688	75 %
BSH Drives and Pumps, s.r.o.	4 569 448	4 101 536	248 898	90 %
Osram Slovakia, a.s.	2 373 000	2 122 174	98 297	89 %
Siemens PSE, s.r.o.	1 138 700	1 073 244	42 235	94 %
Siemens Business Services, s.r.o.	846 718	134 459	47 156	16 %
BSH domácí spotřebiče, s.r.o. - o.z. Bratislava	195 500	0	0	0 %
Siprin, s.r.o.	89 000	0	3 246	0 %
Reaktortest, s.r.o.	40 910	12 273	600	30 %
Malzenice Power,s.r.o.	0	0	0	0 %
Spolu	**27 749 205**	**11 343 638**	**870 160**	**41 %**

Prameň: spoločnosť Siemens

Z tabuľky č. 4 vyplýva, že exportne orientovanými podnikmi spoločnosti Siemens sú PSE, BSH, Osram a VW ES. Exportná výkonnosť (podiel exportu na tržbách) spoločnosti Siemens je sprostredkovane ešte vyššia, pretože SAS dodáva svoje výrobky do Volkswagenu Slovakia a Volkswagen Slovakia vyváža 99 % produkcie.

2. Porovnanie vybraných ukazovateľov spoločnosti Siemens s významnými spoločnosťami na Slovensku

Aktivity spoločnosti Siemens na Slovensku je možné vnímať jednak ako pôsobenie celej skupiny podnikov (spoločnosť Siemens) a jednak ako pôsobenie jednotlivých dcérskych spoločností. Pri porovnávaní vychádzame z údajov týždenníka Trend, z údajov získaných od spoločnosti Siemens a z vlastných výpočtov. Údaje sa vzťahujú k roku 2004 alebo k účtovnému roku 2004/2005.

Spoločnosť Siemens je šiestym najväčším nefinančným podnikom podľa tržieb v r. 2004 (tabuľka č. 5). Medzi priemyselnými spoločnosťami je štvrtou najväčšou spoločnosťou. Výnimočné je postavenie spoločnosti Siemens ako diverzifikovanej spoločnosti. Spoločnosť Siemens je najväčšia diverzifikovaná spoločnosť v SR. Spoločnosť Siemens dodáva svoje produkty väčšine najväčších podnikov v SR.

Tabuľka č. 5: Najväčšie nefinančné podniky podľa tržieb za rok 2004

Poradie	Spoločnosť	mld. Sk
1.	Volkswagen Slovakia, a.s., Bratislava	174,0
2.	Slovnaft, a.s., Bratislava	86,0
3.	U.S. Steel Košice, s.r.o., Košice	84,3
4.	Slovenský plynárenský priemysel, a.s., Bratislava	71,5
5.	Slovenské elektrárne, a.s., Bratislava	47,3
6.	**spoločnosť Siemens**	**27,75**
7.	Samsung Electronics Slovakia, s.r.o., Galanta	25,0
8.	Západoslovenská energetika, a.s., Bratislava	22,3
9.	Tesco Stores SR, a.s., Bratislava	19,7
10.	Orange Slovensko, a.s., Bratislava	19,1

Z hľadiska prínosu pre slovenskú ekonomiku má vyššiu vypovedaciu hodnotu pohľad cez pridanú hodnotu podnikov. Podľa tohto hodnotenia sa spoločnosť Siemens nachádza na 12. mieste v SR (tabuľka č. 6). Medzi priemyselnými podnikmi spoločnosť Siemens vytvára štvrtú najvyššiu pridanú hodnotu. Nižší podiel pridanej hodnoty na tržbách v porovnaní s ostatnými podnikmi uvedenými v tabuľke č. 6 je vyjadrením prevahy dovozu nad pridanou hodnotou v dcérskych podnikoch na Slovensku.

Tabuľka č. 6: Podniky s najvyššou pridanou hodnotou v r. 2004

Poradie	Spoločnosť	mld. Sk	Pridaná hodnota/ tržby (%)
1.	Slovenský plynárenský priemysel, a.s., Bratislava	37,9	53,0
2.	U.S. Steel Košice, s.r.o., Košice	27,3	32,4
3.	Slovnaft, a.s., Bratislava	20,3	23,6
4.	Slovenské elektrárne, a.s., Bratislava	20,1	42,6
5.	Volkswagen Slovakia, a.s., Bratislava	15,3	8,8
6.	Slovak Telecom, a.s., Bratislava	11,3	67,1
7.	Orange Slovensko, a.s., Bratislava	9,5	49,8
8.	Železnice SR, Bratislava	5,9	57,2
9.	T-Mobile Slovensko, a.s., Bratislava	5,7	43,4
10.	Slovenská pošta, a.s., Banská Bystrica	5,3	74,3
11.	Západoslovenská energetika, a.s., Bratislava	4,5	20,0
12.	**spoločnosť Siemens**	**4,1**	**14,7**

Spoločnosť Siemens sa vďaka veľkosti svojich investícií radí medzi najväčších zamestnávateľov. V roku 2004 bola desiatym najväčším zamestnávateľom (tabuľka č. 7). Po raste a akvizíciách v roku 2005 možno očakávať posun až na siedmu pozíciu. Medzi priemyselnými podnikmi je spoločnosť Siemens štvrtým najväčším zamestnávateľom.

Tabuľka č. 7: Najväčší zamestnávatelia v r. 2004

Poradie	Spoločnosť	Počet zamestnancov
1.	Železnice SR, Bratislava	20 970
2.	Železničná spoločnosť, a.s., Bratislava	19 493
3.	Slovenská pošta, a.s., Banská Bystrica	17 316
4.	U.S. Steel Košice, s.r.o., Košice	17 047
5.	Slovenské elektrárne, a.s., Bratislava	9 545
6.	Volkswagen Slovakia, a.s., Bratislava	8 692
7.	Železiarne Podbrezová, a.s., Podbrezová	7 833
8.	Slovak Telecom, a.s., Bratislava	7 591
9.	Tesco Stores SR, a.s., Bratislava	7 000
10.	**spoločnosť Siemens**	**6 800**

Spoločnosť Siemens sa zaraďuje medzi najväčších vývozcov (tabuľka č. 8). Pozícia na siedmom mieste je relatívna, pretože celá produkcia SAS Automotive je určená pre Volkswagen Slovakia, a tak následne na export. Jednou z podmienok konkurencieschopnej produkcie umiestnenej na svetových trhoch sú vysoké štandardy kvality v podnikoch. Charakteristiky vývozu potvrdzujú tento kvalitatívny parameter výroby v SR.

Tabuľka č. 8: Najväčší vývozcovia podľa vývozu v r. 2004

Poradie	Spoločnosť	mld. Sk	Export/tržby (%)
1.	Volkswagen Slovakia, a.s., Bratislava	172,4	99,1
2.	U.S. Steel Košice, s.r.o., Košice	67,4	80,0
3.	Slovnaft, a.s., Bratislava	61,1	71,1
4.	Samsung Electronics Slovakia, s.r.o., Galanta	24,9	99,9
5.	Mondi Business Paper SCP, a.s., Ružomberok	12,6	88,2
6.	Whirlpool Slovakia, s.r.o., Bratislava	11,9	90,1
7.	**spoločnosť Siemens**	**11,3**	**41,0**
8.	Železiarne Podbrezová, a.s., Podbrezová	10,3	90,0
9.	Matador, a.s., Púchov	9,3	81,4
10.	Slovalco, a.s., Žiar nad Hronom	9,0	80,1

Jednotlivé dcérske podniky spoločnosti Siemens sa radia k najväčším podnikom v ich odvetviach pôsobenia. Zároveň dcérske podniky spoločnosti Siemens patria k najväčším podnikom v regiónoch, kde majú svoje sídla.

V elektrotechnickom priemysle pôsobia podniky BSH, VW ES a Osram. Podľa veľkosti tržieb je BSH tretím najväčším podnikom, VW ES štvrtým najväčším podnikom a Osram desiatym najväčším podnikom (tabuľka č. 9). Spoločnosť Siemens je so svojimi aktivitami v elektrotechnickom priemysle druhou najväčšou spoločnosťou podľa dosiahnutých tržieb. Iný obraz o pôsobení najväčších elektrotechnických podnikov získame cez ukazovateľ pridanej hodnoty. Skupina troch podnikov (BSH, VW ES a Osram) v r. 2004 vytvorila pridanú hodnotu 2,3 mld. Sk, čo radí spoločnosť Siemens na prvú pozíciu v elektrotechnickom priemysle. Navyše, z tabuľky č. 9 vyplýva, že Osram je podnikom s najvyšším podielom pridanej hodnoty na tržbách medzi desiatkou najväčších elektrotechnických podnikov.

Tabuľka č. 9: Najväčšie elektrotechnické podniky podľa tržieb v r. 2004

Poradie	Spoločnosť	mld. Sk	Pridaná hodnota/ tržby
1.	Samsung Electronics Slovakia, s.r.o., Galanta	25,0	7,3%
2.	Sony Slovakia, s.r.o., Trnava	8,5	11,9%
3.	**BSH Drives and Pumps, s.r.o, Michalovce**	**4,6**	**15,2%**
4.	**Volkswagen Elektrické Systémy, s.r.o., Nitra**	**3,6**	**22,2%**
5.	Delphi Slovensko, s.r.o., Senica	3,4	30,5%
6.	Emerson Electric Slovakia, s.r.o., Nové Mesto nad Váhom	3,3	15,5%
7.	Leoni Autokabel Slowakia, s.r.o., Trenčín	2,6	24,3%
8.	Kablo Bratislava, s.r.o., Bratislava	2,4	11,3%
9.	Emerson, a.s., Nové Mesto nad Váhom	2,4	-
10.	**Osram Slovakia, a.s., Nové Zámky**	**2,3**	**36,8%**

Čelné postavenie zaujíma spoločnosť Siemens v IT sektore. Súčet tržieb za aktivity v IT sektore – divíziu Communications spoločnosti Siemens, s.r.o., Siemens Business Services a Siemens Program and System Engineering – priraďuje spoločnosti Siemens prvú pozíciu medzi IT firmami v SR. Prínosom je rozvíjanie výskumno-vývojových aktivít v sektore IT v spoločnosti Siemens. Vysoký podiel inputu domácich kapacít vyplýva z tabuľky č. 10. Podnik PSE je dodávateľom IT produktov a služieb s najväčšou pridanou hodnotou. Spomedzi piatich podnikov s najväčšou pridanou hodnotou dosahuje aj najvyšší podiel pridanej hodnoty na tržbách. Spoločnosť Siemens takisto zamestnáva najviac pracovníkov v IT sektore.

Tabuľka č. 10: Najväčší dodávatelia IT produktov a služieb podľa pridanej hodnoty v r. 2004

Poradie	Spoločnosť	Pridaná hodnota (mil. Sk)	Počet zamest.	Pridaná hodnota/ tržby (%)
1.	**Siemens Program and System Engineering, s.r.o.,**	**421,6**	**671**	**61,9**
2.	Asset Soft, a.s., Bratislava	316,8	251	56,1
3.	**Siemens Business Services, s.r.o., Bratislava**	**259,2**	**136**	**45,3**
4.	HT Computers, a.s., Bratislava	253,4	159	14,1
5.	Gratex International, a.s., Bratislava	242,7	202	39,0

Dcérske podniky spoločnosti Siemens patria k najväčším podnikom v regiónoch, kde majú svoje sídla. V Nitrianskom kraji je z pohľadu dosiahnutých tržieb VW ES na piatom mieste a Osram na deviatom mieste (tabuľka č. 10). Z pohľadu zamestnanosti je spoločnosť Siemens najväčším zamestnávateľom v Nitrianskom kraji.

Tabuľka č. 11: Najväčšie podniky v Nitrianskom kraji podľa tržieb v r. 2004

Poradie		Tržby (mld. Sk)	Zamestnanci
1.	Duslo, a.s., Šaľa	9,4	3 292
2.	Heineken Slovensko, a.s., Nitra	5,1	1 233
3.	Slovenské energetické strojárne, a.s., Tlmače	4,4	2 259
4.	Invest In, a.s., Šaľa	3,8	735
5.	**Volkswagen Elektrické Systémy, s.r.o., Nitra**	**3,6**	**2 549**
6.	Kappa Štúrovo, a.s., Štúrovo	3,4	751
7.	Šped-Trans Levice, a.s., Levice	2,9	92
8.	Matador-Inalfa, a.s., Vráble	2,9	1 028
9.	**Osram Slovakia, a.s., Nové Zámky**	**2,3**	**1 756**
10.	COOP Jednota Nové Zámky, s.d., Nové Zámky	2,1	960

V Košickom kraji je z pohľadu dosiahnutých tržieb BSH tretím najväčším podnikom (tabuľka č. 12).

Tabuľka č. 12: Najväčšie podniky v Košickom kraji podľa tržieb v r. 2004

Poradie		Tržby (mld. Sk)
1.	U.S. Steel Košice, s.r.o., Košice	84,3
2.	Východoslovenská energetika, a.s., Košice	13,2
3.	**BSH Drives and Pumps, s.r.o, Michalovce**	**4,6**
4.	SCA Hygiene Products, s.r.o., Gemerská Hôrka	3,6
5.	Inžinierske stavby, a.s., Košice	3,6

3. Analýza efektov pôsobenia spoločnosti Siemens na Slovensku

Slovenská ekonomika sa zaraďuje k malým otvoreným ekonomikám. Preto sú indikátory vývoja ekonomiky citlivejšie na zmeny vývoja veľkých spoločností, podnikajúcich na území Slovenska. Keďže spoločnosť Siemens patrí do skupiny najväčších podnikov v SR, zodpovedajúco tomu ovplyvňuje aj národohospodárske indikátory. Podiel pridanej hodnoty, vytvorenej spoločnosťou Siemens, má 0,3 % podiel na vytvorenom hrubom domácom produkte (HDP) v SR. Spoločnosť Siemens má významnú pozíciu medzi vývozcami. Podiel vývozu spoločnosti Siemens na celkovom vývoze SR dosahuje 1,1 %.

V tejto časti identifikujeme efekty, ktoré vytvára spoločnosť Siemens pre ekonomiku SR. Súbor efektov vo všeobecnosti tvoria priame a nepriame ekonomické efekty. Tie predstavujú rozličné zložky, ako sú napríklad úspory nákladov a iné efekty pre partnerov spoločnosti; efekt z poskytovania licencií na produkty spoločnosti; počet pracovných miest vytvorených spoločnosťou Siemens alebo efekty zo spolupráce s vysokými školami, prípadne z expertíznych znalostí pracovníkov spoločnosti. Existujú ešte ťažko kvantifikovateľné druhotné (sprostredkované) efekty, ktoré ďalej v texte nerozoberáme. Tie by sa dali rozdeliť na:

(1) *Nepriame vplyvy* – nákupy tovarov a služieb od iných firiem firmami, ktoré majú priamy prospech z aktivít súvisiacich so spoločnosťou Siemens.

(2) *Vyvolané vplyvy* – nákupy tovarov a služieb zamestnancami, ktorých príjmy sú odvodené od aktivít súvisiacich so spoločnosťou Siemens.

Pre ekonomiku SR a jednotlivé regióny, v ktorých pôsobia zahraniční investori, je dôležité, v akej miere sem presúvajú výrobné a vedecko-výskumné aktivity. Spoločnosť Siemens pôsobí cez jednotlivé firmy svojej skupiny v niekoľkých regiónoch SR, a to tak s výrobnými, ako aj obchodnými aktivitami. Keďže táto spoločnosť počas minulého obchodného roka výrazne posilnila svoje pozície na slovenskom trhu, prejavilo sa to aj v náraste aktivít a počtu zamestnancov vo všetkých regiónoch SR.

Investície do výskumu a vývoja

Spoločnosť Siemens sa snaží prichádzať s novými technológiami a transformovať ich do komerčne zaujímavých produktov. Podporuje tvorivosť, ktorá v kombinácii so skúsenosťami a vedeckými poznatkami formuje budúce trendy vo všetkých oblastiach, v ktorých pôsobí. Inovácie sú tým najdôležitejším hnacím prvkom spoločnosti na celom svete.

V porovnaní s pôsobením spoločnosti Siemens v zahraničí nie je intenzita výskumu taká vysoká. Pohľad na niektoré dcérske podniky ukazuje rozbiehajúce sa inovačné procesy. V podniku Osram bolo podaných asi 200 zlepšovacích návrhov. Súčasne sa robia školenia na podporu hľadania inovácií. V budúcnosti sa predpokladá podávanie patentových prihlášok. V rámci spoločnosti VW ES funguje inovačné hnutie a existuje presný návod, ako takéto zlepšenia prinášať. Získané zlepšenia sa propagujú a vyhodnocujú. Oceňované sú aj samy návrhy. Je prijatý plán na počet 50 návrhov za rok. Inovácie sú zakotvené v plánoch firmy ako prostriedok na udržanie konkurenčnej schopnosti a náskoku pred konkurenciou. Firma BSH má v rámci programu TOP IDEE podaných 355 zlepšovacích návrhov. V programe je zapojených asi 20 percent zamestnancov. Inovačné centrum v Košiciach má 10 vývojárov. Vlastní 19 patentov a patentových prihlášok. Podporou inovatívnosti je vzdelávanie pracovníkov. Napríklad na vzdelávanie a ďalší rozvoj pracovníkov vynaložila spoločnosť Siemens, s.r.o., v roku 2003 13,5 mil. Sk. Spoločnosťou s najväčšími vývojárskymi kapacitami je PSE, keď v r. 2005 zamestnáva 900 softvérových vývojárov.

Súčasnosť, ale najmä budúcnosť patrí sektoru informačných technológií (IT). Štúdia o vplyve IT na slovenskú ekonomiku naznačila, že investície do IT sektora zvyšujú produktivitu práce a vedú k rastu miezd, poklesu nákladov firiem a zvýšeniu ich konkurenčnej schopnosti. Ľahko dostupné hardvérové a softvérové produkty kombinované s vyššími sieťovými efektmi poskytujú ďalšie príležitosti pre firmy z tohto sektora, aby inovovali svoje produkty tak, aby boli schopné pokryť možnosti zo zväčšujúcich sa užívateľských a výrobných základní. Štúdia Federica Etra ukazuje, že dokonca aj firmy s vysokým podielom na trhu inovujú a robia tak dokonca oveľa extenzívnejšie ako menšie firmy (The Economist, 2004: 84). Siemens AG a Microsoft Corporation v máji 2004 oznámili širokú dohodu o krížovom poskytovaní licencií, ktorá umožní väčší prístup k portfóliu patentov, ktoré každá spoločnosť vlastní. Dohoda zdôrazňuje rozšírenú spoluprácu medzi obidvomi spoločnosťami, ktorá každej z nich umožní rozšíriť svoje ponuky pre zákazníkov a poskytne im komplexnejšie riešenia.

Vznik nových firiem a príchod zahraničných firiem v dôsledku pôsobenia spoločnosti Siemens v SR

Jedným z očakávaných vplyvoch pôsobenia spoločnosti Siemens je vznik firiem, ktoré vznikli priamo alebo sprostredkovane v súvislosti s aktivitami Siemensu. Spoločnosť Siemens je atraktívnym partnerom pre množstvo firiem, ktoré s ňou nejakým spôsobom spolupracujú. Preto aj príchod a rozvoj aktivít investora tohto typu mení podnikateľské prostredie v zmysle jeho ďalšieho zatraktívnenia. Existuje predpoklad, že aj súčasná spolupráca tejto spoločnosti s inými firmami v zahraničí po ich prípadnej relokácii do SR bude znamenať ďalšie rozvíjanie ich obchodných či iných väzieb. Okrem toho existuje značný vplyv takejto firmy na miestne alebo len vstupujúce malé firmy práve vďaka zmene podnikateľského prostredia, ktoré sa stáva transparentnejším a stabilnejším. Hodnota tohto nepriameho efektu môže byť veľká najmä za situácie, keď sa množstvo firiem zo starých členských krajín EÚ (EÚ-15) bude rozhodovať o relokácii do krajín s nižšími nákladmi, ale pritom kvalifikovanou pracovnou silou.

Spolupráca, transfer znalostí a iné špecifické efekty, ktoré získavajú partneri Siemensu

Spolupráca s firmami vytvára potenciál na možný transfer znalostí. V prípade spoločnosti Osram ide z hľadiska počtu dodávateľov o 376 slovenských a 294 zahraničných dodávateľov. Väčšina nákupov sa realizuje od zahraničných dodávateľov. VW ES majú štyroch hlavných dodávateľov, ktorí im dodávajú polotovary. Spolu zamestnávajú približne 400 ľudí. V prípade spoločnosti BSH nevzniká žiaden zhluk či zárodok zhluku firiem. Dôvodom je najmä to, že v ich okolí je veľmi málo firiem, ktoré sú schopné uspokojiť ich požiadavky. Kooperácia s dodávateľmi sa uskutočňuje buď na základe zmlúv, alebo objednávok. Spoločnosť SAS nemá slovenských dodávateľov a zahraničných je približne 200.

Spoločnosť Siemens prináša pokročilé technické znalosti a špecializované výskumné a rozvojové skúsenosti pre firmy, ktoré využívajú výrobky a služby tejto spoločnosti. Znalosti a skúsenosti pracovníkov firmy sa vysoko cenia v priemysle, pretože značne znižujú čas potrebný na technické riešenia a napomáhajú riešiť problémy, ktoré majú manažéri pri zavádzaní nových procesov. Zníženie náročnosti na výcvik a asistenciu sa v konečnom dôsledku premieta do úspory nákladov pre partnerské firmy, pričom úroveň úspor nákladov sa líši podľa vzdelania pracovníkov a výrobnej skúsenosti. V dôsledku pôsobenia spoločnosti Siemens v SR majú slovenské firmy možnosť využívať škálu produktov tejto firmy a túto príležitosť aj uplatňujú.

Spoločnosť Siemens organizuje každoročne rad workshopov a konferencií, aby podporila voľnú výmenu špičkových výskumných výsledkov a poskytla technické znalosti a informácie o nových poznatkoch pre odvetvia a iných užívateľov. Tieto akcie predstavujú krátke kurzy, ale aj väčšie konferencie, ako bola napríklad *Siemens Innovation Days – Efektívne riadenie nemocníc v Bratislave* v roku 2004. Hlavnou témou *Siemens Innovation Days* bolo diskutovať o možnostiach dosiahnutia zvyšovanie efektívnosti zdravotníckych zariadení či už prostredníctvom znižovania nákladov alebo zavádzaním inovačných riešení a služieb. Riadiaci pracovníci nemocníc, polikliník, VÚC a zdravotných poisťovní dostali návod, ako úspešne riadiť nemocnicu, ako financovať nové projekty a poskytovať kvalitnejšie služby svojim zákazníkom – pacientom.

Vzdelávanie a podpora univerzitného výskumu

Spoločnosť Siemens prináša efekty nielen pre svojich obchodných partnerov a širokú verejnosť, ale aj pre špecifické skupiny obyvateľstva. Už niekoľko rokov patrí k významným podporovateľom školstva, vedy a výskumu. Jej cieľom je pomáhať mladej generácii získať vzdelanie a nadobudnúť skúsenosti porovnateľné s ostatným svetom. Finančné prostriedky smeruje Siemens do viacerých projektov. Sem patria *Werner von Siemens Excellence Award*[1], *Siemens Young Generation Award*[2] či *Join Multimedia*[3]. Popri tom je jednou z pravidelných sponzorských aktivít aj vybavovanie škôl modernými prístrojmi a počítačovou technikou. V minulom roku Siemens svojou technikou v hodnote 1,1 mil. Sk vybavil odborné laboratórium Strojníckej fakulty STU v Bratislave.

Študenti z Fakulty elektrotechniky a informatiky STU v Bratislave majú k dispozícii nové Laboratórium automatizačnej techniky Siemens[4] v hodnote 1,8 mil. Sk, ktoré univerzite poskytla Divízia automatizačnej techniky a pohonov (Automation & Drives, A&D) spoločnosti Siemens, s.r.o., vo februári 2004. Cieľom tejto akcie bolo zo strany Divízie A&D Siemens umožniť študentom FEI STU pracovať jednak s kvalitnou prístrojovou a výpočtovou technikou, ale súčasne aj zvýšiť atraktívnosť priestoru, v ktorom sa študenti vzdelávajú. Preto spoločnosť Siemens podporila celkovú rekonštrukciu laboratória.

Aktivity firiem v rámci skupiny Siemens však presahujú región Bratislavy. Pre Siemens PSE je napríklad mimoriadne dôležitá už spomínaná spolupráca so Žilinskou

---

[1] Cenou Werner von Siemens Excellence Award oslovuje Siemens študentov technických univerzít. V SR je udeľovaná v spolupráci so Slovenskou technickou konferenciou už niekoľko rokov za výskum, diplomovú a doktorandskú prácu a vo forme štipendijnej podpory študijného zahraničného pobytu pre diplomantov a doktorandov v Nemecku. Mladým ľuďom umožňuje získať nové skúsenosti a poznatky.

[2] Siemens Young Generation Award je súťaž pre študentov stredných odborných škôl a učilíšť s elektrotechnickým a strojníckym zameraním. Cieľom súťaže, ktorú odštartovala divízia Automation & Drives v septembri 2003, je pomôcť mladým ľuďom získať odborné i praktické skúsenosti. Študenti pod vedením odborných pedagógov tvoria aplikácie s využitím techniky poskytnutej spoločnosťou Siemens. V roku 2003 sa do súťaže zapojilo 34 škôl z celej SR, spolu 130 študentov, ktorí vytvorili 68 technických riešení a aplikácií.

[3] V tejto súťaži mladí programátori a kreatívci súťažia v oblasti tvorby multimediálnych prezentácií a webových stránok.

[4] Laboratórium automatizačnej techniky Siemens má päť pracovísk vybavených Siemens systémom Simatic. Na FEI STU sa využíva pri výučbe predmetov ako priemyselná komunikácia, riadiace systémy alebo snímače a prevodníky. Každý semester toto špecializované laboratórium slúži viac ako 160 študentom fakulty a jej jednotlivých katedier, ako aj postgraduálnym študentom a doktorandom, ktorí už dnes participujú na medzinárodných odborných štúdiách z oblasti automatizácie.

univerzitou a jej študentmi. Manažéri a vývojári spoločnosti na univerzite prednášajú, sú členmi v štátnicových komisiách a vedúcimi diplomových prác, ktorých témy spoločnosť PSE každoročne vypisuje. V roku 2005 je to 15 diplomových prác. Súčasne PSE zamestnáva študentov posledných ročníkov a doktorandov a tým im umožňuje získať nevyhnutnú pracovnú prax. V blízkej budúcnosti plánuje firma spoluprácu so Žilinskou univerzitou rozšíriť o možnosť podpory štipendijných programov a účasti na rôznych rámcových projektoch priamo na akademickej pôde. V rámci Riadiaceho výboru inovačnej politiky pre Žilinský kraj sa spoločnosť aktívne podieľa na konzultáciách v oblasti technologického rozvoja celého regiónu.

V prípade podniku Osram sa organizujú stretnutia výchovných poradcov ZŠ s informáciami o firme Osram, o možnostiach uplatnenia budúcich absolventov vo firme. Rovnako sa organizujú *Dni otvorených dverí pre rodičov*. Vo firme Osram v súčasnosti pracuje 56 učňov v rámci praktického vyučovania. Teoretické vyučovanie učňov zabezpečuje SOU strojnícke Šurany. Firma spolupracuje aj s vysokými školami. Zmluvy o spolupráci má podpísané so Strojníckou fakultou Technickej univerzity Košice (TUKE) a s Fakultou mechatroniky Trenčianskej univerzity A. Dubčeka. Študentom poskytuje priestor na realizáciu diplomoviek (ponúka témy), prax a brigády. Pedagógovia tu môžu pracovať, aby získali i praktické skúsenosti k teórii. Fakulty spoločnosť podporuje aj finančne.

V prípade spoločnosti VW SE nie je zo strany vysokých škôl o spoluprácu záujem, a preto si sama zháňa diplomantov. Stredné školy v Nitre a v Zlatých Moravciach tam posielajú študentov na prax, pričom niektorí tam neskôr prídu pracovať. Študentov sa snaží motivovať aj finančne.

BSH má uzatvorenú zmluvu o spolupráci so Strojníckou fakultou a Elektrotechnickou fakultou TUKE a pobočkou EU v Michalovciach. Dobrá spolupráca je tiež s FVT Prešov. Firma spolupracuje pri diplomových prácach a pri praxi Strediska TZSA, ktoré je pri TUKE. Oblasťami spolupráce s vysokými školami sú výučba, odborná výchova, rekvalifikácie, vzdelávanie pracovníkov, skvalitňovanie a zefektívňovanie výroby, vedecko-výskumná a vývojová činnosť, činnosti spoločného záujmu.

Regionálne pôsobenie spoločnosti Siemens

Regionálnu dimenziu pôsobnosti skupiny Siemens v SR ukazuje obrázok č. 1. Dá sa povedať, že výrobné firmy spoločnosti Siemens pôsobia v regiónoch, ktoré sú hodnotené skôr ako rozvinuté, resp. s lepšími podmienkami na rozvoj podnikania.

Obrázok č. 1: Regionálna dimenzia pôsobnosti skupiny Siemens v SR

Bratislava – Bratislavský kraj
• Siemens, s.r.o. • Siemens PSE, s.r.o. • SBS, s.r.o.* • SIPRIN, s.r.o. • SAS Automotive, s.r.o. • BSH domácí spotřebiče, s.r.o. • Malženice Power, s.r.o.
Nitra – Nitrianský kraj
• VW El. Systémy, s.r.o.
Zlaté Moravce – Nitrianský kraj
• VW El. Systémy, s.r.o.
Nové Zámky - Nitrianský kraj
• Osram, a.s.
Trnava a Piešťany – Trnavský kraj
• Reaktortest, s.r.o. • Siemens PSE, s.r.o.
Žilina – Žilinský kraj
• Siemens PSE, s.r.o.
Slovenská Ľupča – Banskobystrický kraj
• Siemens, s.r.o.
Košice – Košický kraj
• Siemens, s.r.o. • SBS, s.r.o. • Siemens PSE, s.r.o.
Michalovce – Košický kraj
• BSH Drives & Pumps, s.r.o.

* SBS pôsobí ešte v ďalších mestách SR
Prameň: údaje spoločnosti Siemens

Príkladom úspešného pôsobenia v regióne sú aktivity spoločnosti Siemens v Žilinskom kraji. Tento kraj sa stáva významným hospodárskym regiónom pre SR a aj pre spoločnosť Siemens. V Žiline majú priame zastúpenie firmy Siemens, s.r.o., a PSE. Počet zamestnancov spoločnosti Siemens v Žiline by sa v obchodnom roku 2005/2006 mal zvýšiť o 180 pracovníkov a dosiahnuť celkový počet 410 pracovníkov. Z uvedeného očakávaného zvýšenia počtu pracovníkov budú väčšinu (asi 100

pracovníkov) tvoriť vysokokvalifikovaní softvéroví špecialisti. Medzi hlavné doterajšie aktivity žilinskej pobočky spoločnosti Siemens, s.r.o., ktorá má v súčasnosti 20 zamestnancov, patria projekty automatizácie výroby v strojárskom, papierenskom a gumárenskom priemysle. Už v najbližšom čase by sa spoločnosť mala presadiť aj v projektoch pre automobilový priemysel a súčasne rozvíja medzihraničnú spoluprácu s obchodným zastúpením spoločnosti v poľských Katoviciach. Okrem projektov pre priemysel vidí spoločnosť Siemens veľkú príležitosť v rozvoji dopravnej infraštruktúry. Konkrétne ide o inteligentné cestné systémy pre novú diaľničnú sieť a kompletné riadiace systémy pre žilinské letisko. Významnou prioritou je aj spolupráca so Žilinskou univerzitou.

V Žilinskom kraji úspešne pôsobí softvérový dom Siemens PSE, ktorý je súčasťou slovenskej siete Siemens PSE. Jeho aktivity tvoria 14 % výkonov skupiny Siemens PSE. V súčasnosti má spoločnosť v Žiline 210 zamestnancov, z ktorých má až 99 % vysokoškolské vzdelanie. Tím, ktorého jadro je tvorené softvérovými špecialistami, sa v budúcom obchodnom roku plánuje rozšíriť o ďalších 100 pracovníkov. Experti na vývoj softvéru sa v prevažnej miere podieľajú na vývoji riešení pre technológie a služby svetových telekomunikačných operátorov.

V tabuľkovej prílohe uvádzame niektoré doplňujúce údaje poskytujúce regionálny kontext, v akom pôsobia výrobné zložky spoločnosti Siemens v SR. Ako naznačujú uvedené charakteristiky a dáta, sú tieto regionálne charakteristiky pre jednotlivé firmy spoločnosti Siemens rôzne. Regióny majú rôznu výšku nezamestnanosti (tabuľka A.1), sú rôzne atraktívne ako miesto na investovanie (tabuľka A.2) a poskytujú rôzne príležitosti (tabuľka A.3). Tabuľka A.4 v prílohe ukazuje pozíciu krajov v hodnotení ekonomickej výkonnosti a inovačného potenciálu. Väčšina krajov, kde pôsobia výrobné zložky spoločnosti Siemens, patrí ku krajom, ktoré sú v hodnotení lepšie umiestnené. Priemerná hodnota poriadia atraktívnosti regiónov, kde je prítomná spoločnosť Siemens, je lepšia (3,9) v porovnaní s priemernou hodnotou poradia atraktívnosti regiónov, kde spoločnosť Siemens neprodukuje (5,5).

Životné prostredie

Vo februári 2004 začala spoločnosť Siemens, s.r.o., projekt The Green Debate, ktorého cieľom je zvýšiť záujem mladých ľudí o životné prostredie, o riešenie globálnych, ale najmä lokálnych environmentálnych problémov. Do projektu je zapojených desať bratislavských bilingválnych gymnázií. Partnermi spoločnosti Siemens sú mimovládne organizácie pôsobiace v oblasti environmentalistiky. Spoločnosť Siemens je jedným zo zakladajúcich členov Fóra pre trvalo udržateľný rozvoj – Ecosense. Členmi tejto organizácie sú najvýznamnejšie globálne spoločnosti a organizácie, ktoré integrovali princípy trvalo udržateľného rozvoja do svojich firemných stratégií. Členské spoločnosti a organizácie prinášajú na trh ekologicky a sociálne kompatibilné produkty a služby, orientujú svoje aktivity smerom k trvalo udržateľnému rozvoju a podieľajú sa na ďalšom šírení tohto postoja k životnému prostrediu. Výkonný riaditeľ koncernu Siemens AG Heinrich von Pierer je členom riadiaceho výboru fóra.

Zásadou Siemensu je neuprednostňovať krátkodobé ciele, lebo by to mohlo znamenať vyššie náklady v budúcnosti. Ide o jeden z princípov kultúry tejto spoločnosti. Spoločnosť Siemens sa zameriava na tri aspekty podnikovej politiky, ktorá má zabezpečiť trvalý úspech: (1) zodpovedný manažment, (2) účinnú environmentálnu ochranu a (3) rozsiahlu zodpovednosť voči celej spoločnosti. V záujme dosiahnutia týchto cieľov sa podieľa na aktivitách mnohých organizácií. Nedávno sa pripojila k iniciatíve generálneho tajomníka OSN Kofiho Annana Global Compact (Globálna súdržnosť). Sila inovácií je základom podnikateľského úspechu firmy, ale aj prostriedkom ochrany životného prostredia. Sedemdesiat percent celkového obratu spoločnosti Siemens vo svete zabezpečujú výrobky, ktoré nie sú staršie ako päť rokov. Siemens vyvíja a vyrába produkty a riešenia šetrné k životnému prostrediu. Sú to napríklad energeticky úsporné svietidlá, kogeneračné elektrárne, inovatívne systémy vstrekovania pri spaľovacích motoroch, moderné palivové články. To všetko pomáha spotrebiteľom šetriť zdroje a znižovať náklady. Siemens sa vyznačuje samostatným environmentálnym manažmentom v každom podniku. Ten

zabezpečuje efektívne využívanie zdrojov, znižovanie emisií a navrhovanie environmentálne priaznivých výrobkov.

Závery

Spoločnosť Siemens patrí na Slovensku k najväčším zahraničným investorom v priemysle a v IT sektore. Siemens výrazne vplýva na zamestnanosť v regiónoch Slovenska. Spoločnosť je najväčším zamestnávateľom z pomedzi priemyselných podnikov v Nitrianskom kraji a druhým najväčším zamestnávateľom v Košickom kraji.

Spoločnosť Siemens je najväčšou diverzifikovanou spoločnosťou produkujúcou na Slovensku. Diverzifikácia aktivít spoločnosti vytvára predpoklady na dlhodobo udržateľný rast spoločnosti Siemens na Slovensku a tým jej dlhodobý vplyv na ekonomiku SR. Súčasne diverzifikácia aktivít vytvára predpoklad na znižovanie rizík, ktoré by mohli byť spôsobené orientáciou Slovenskej republiky na cyklické odvetvia.

Pre každú ekonomiku je mimoriadne podstatný transfer know-how od zahraničných investorov. O to viac to platí pre transformujúcu sa ekonomiku. Cez množstvo aktivít neformálnej spolupráce medzi pracovníkmi spoločnosti Siemens a ostatnými firmami v SR sa uskutočňujú efekty ako rast konkurenčnej schopnosti a prístup k novým myšlienkam. Koncern Siemens vynakladá druhé najvyššie výdavky na výskum a vývoj spomedzi firiem v EÚ. To je potenciál, z ktorého bude Slovensko ťažiť v budúcnosti. V súčasnosti má Siemens na Slovensku sústredené najväčšie vývojárske kapacity v IT sektore. Siemens pozitívne vplýva na odbornú úroveň pracovníkov v slovenskej ekonomike.

Spoločnosť Siemens svojím dopytom na trhu práce prispieva k formovaniu vzdelávacieho systému v SR. Siemens patrí k významným podporovateľom školstva, vedy a výskumu. Finančné prostriedky smeruje Siemens do viacerých projektov. Sem patria Werner von Siemens Excellence Award, Siemens Young Generation Award a Join Multimedia. Priamo i nepriamo podporuje viaceré slovenské univerzity. Súčasťou

programu podpory školstva sú aktivity, ktoré majú za cieľ formovať odborný profil študentov vysokých škôl. Siemens tak mení zaužívaný systém všeobecnej výučby a pripravuje študentov na reálny život už počas štúdia.

Značný ekonomický vplyv spoločnosti Siemens vyplýva z jej veľkosti a medzinárodného postavenia vo svete, ako aj z rozsahu a miery diverzifikovanosti jej aktivít. Novo vzniknuté firmy, založené v dôsledku prítomnosti spoločnosti Siemens v SR, a firmy prichádzajúce kvôli nej zo zahraničia, predstavujú pozitívny efekt pre domácu ekonomiku. Významným prínosom pre prostredie, kde pôsobí spoločnosť Siemens, je zodpovednosť za odbornú prípravu, osobný rozvoj, bezpečnosť a zdravie svojich zamestnancov. V neposlednom rade, Siemens hrá aktívnu úlohu vo verejnom živote vo všetkých krajinách, kde podniká.

PRAMENE:

[1] Informácie o koncerne Siemens, dostupné na: http://www.siemens.com a www.siemens.de. Výročné správy a informácie od spoločnosti Siemens, webstránky dcérskych podnikov.
[2] Brzica, D. (2003): Budovanie väzieb medzi veľkými a malými podnikmi v podmienkach regionálnej heterogentity: príklad SR. Prognostický ústav SAV, Bratislava, december. Pracovné materiály č. 18.
[3] Brzica, D., Kačírková, M. (2005): Regionálne aspekty technologického a inovačného rozvoja. In: A. Klas (Ed.) Globalizácia, integrácia a dokončenie transformácie – Určujúce trendy v ekonomickom rozvoji SR a vytváranie ekonomických podmienok pre modernizáciu spoločnosti. ÚSSE SAV, Bratislava.
[4] Hošková, A.(2001): Vplyv priamych zahraničných investícií na ekonomiku Slovenska. IMFŠ NBS, Bratislava.
[5] Tiruneh, M. W. a kol. (2004): Vplyv informačných technológií na ekonomický rast a zamestnanosť. ÚSSE SAV, Bratislava.
[6]The Economist (2004): Slackers or Pace-Setters? The Economist, 22. – 28. mája.
[7] www.etrend.sk a týždenník Trend.

PRÍLOHA

Tabuľka A.1: Miera nezamestnanosti k 30. 4. 2005 v okresoch, v ktorých pôsobí spoločnosť Siemens

Bratislava I	2,41 %
Bratislava II	2,60 %
Bratislava III	2,38 %
Bratislava IV	2,00 %
Bratislava V	2,85 %
Bratislavský kraj	**3,07 %**
Piešťany	6,90 %
Trnava	6,91 %
Trnavský kraj	**8,56 %**
Nitra	10,87 %
Nové Zámky	14,98 %
Zlaté Moravce	15,45 %
Nitriansky kraj	**13,48 %**
Žilina	7,15 %
Žilinský kraj	**10,56 %**
Košice I	11,25 %
Košice II	11,70 %
Košice III	11,34 %
Košice IV	10,42 %
Košice-okolie	23,25 %
Michalovce	20,16 %
Košický kraj	**19,14 %**
SR spolu	**12,71 %**

Prameň: ÚPSVAR SR, apríl 2005

Tabuľka A.2: Prehľad silných a slabých stránok regiónov SR, kde pôsobia výrobné zložky spoločnosti Siemens (zvýraznené) (2003 – 2004)

Typ SWOT	Charakteristika/ Región	BA	TA	TN	NI	ŽI	BB	PE	KO
SILNÉ STRÁNKY (S)	S1	+	+	+		+	+	+	
	S2	+							
	S3	+	+	+		+			+
	S4	+	+	+	+	+			
	S5					+		+	+
	S6							+	+
	S7	+				+			
SLABÉ STRÁNKY (W)	W1	+							+
	W2	+	+	+	+	+	+	+	+
	W3	+	+	+	+	+	+	+	+
	W4	+	+	+	+	+	+		
	W5	+							+
	W6					+			+
	W7					+	+	+	
	W8				+	+		+	+

Prameň: pripravené autormi s využitím práce D. Brzicu a M. Kačírkovej (2005)
Poznámka: sivou farbou sú zvýraznené regióny, v ktorých pôsobia dcérske podniky spoločnosti Siemens
Legenda: S1 = diverzifikácia priemyselnej základne a priemyselná tradícia
S2 = lokalizácia priamych zahraničných investícií (PZI)
S3 = sústredenie vysokých škôl, koncentrácia VaV, disponibilný potenciál VaV
S4 = vybudovaná telekomunikačná infraštruktúra
S5 = priaznivá veková štruktúra obyvateľstva
S6 = dostatok voľnej pracovnej sily
S7 = relatívne vysoká úroveň vzdelania pracovnej sily

W1 = výrazné vnútroregionálne disparity vo vzťahu centra a okolia, nerovnomerné rozmiestnenie priemyselnej a infraštruktúrnej základne na ostatnom území regiónu
W2 = nedostatočné prepojenie aplikovaného výskumu, VaV organizácií a vzdelávacích inštitúcií s priemyselnými odvetviami
W3 = absencia aktívnej účasti podnikateľských aktivít na rozvoji regiónu a ich vzájomná koordinácia
W4 = starnutie obyvateľstva s dlhodobým vplyvom na znižovanie vlastných zdrojov pracovnej sily
W5 = nevyhovujúca profesijná štruktúra nezamestnaného obyvateľstva pre potreby inovatívnych odvetví
W6 = neukončená vnútorná reštrukturalizácia v priemysle
W7 = nedostatok/nízky prílev PZI
W8 = chýbajúca/nedobudovaná diaľničná sieť v regióne

Tabuľka A.3: Prehľad príležitostí a ohrození regiónov SR, kde pôsobia výrobné zložky spoločnosti Siemens (zvýraznené) (2003 – 2004)

Typ SWOT	Charakteristika/ Región	BA	TA	TN	NI	ŽI	BB	PE	KO
OHROZENIA (T)	T1	+	+	+	+				+
	T2	+	+	+	+		+		
	T3					+			
	T4		+	+	+				
	T5		+	+	+	+	+		
	T6					+	+	+	
	T7								
	T8	+	+	+	+	+	+		
PRÍLEŽITOSTI (O)	O1	+	+	+	+	+			+
	O2		+	+	+	+	+		
	O3		+	+	+		+		+
	O4		+	+	+				
	O5		+	+	+	+			
	O6		+	+	+				+
	O7	+V				+P	+P	+P	+V
	O8					+			
	O9							+	+
	O10				+	+	+	+	+

Prameň: pripravené autormi s využitím práce D. Brzicu a M. Kačírkovej (2005)
Poznámka: sivou farbou sú zvýraznené regióny, v ktorých pôsobia dcérske podniky spoločnosti Siemens

Legenda:
T1 = nedostatočná pripravenosť na fungovanie v EÚ
T2 = nedostatok prostriedkov na dokončenie štrukturálnych zmien v hospodárskych odvetviach, najmä v nástupe inovatívnych odvetví
T3 = nedostatok finančných prostriedkov na dobudovanie dopravnej infraštruktúry
T4 = nedostatočné kapacity na zavádzanie informačných technológií
T5 = nedostatok priamych zahraničných investícií (PZI)
T6 = finančná náročnosť prístupu ku kvalitným informačným sieťam (internetu)
T7 = výrazné kapacitné a technické obmedzenia priem. vedecko-výsk. základne (VVZ)
T8 = rast obyvateľstva v poproduktívnom veku

O1 = využitie rastúceho potenciálu VaV a vysokých škôl (VŠ) pri transfere technológií
O2 = vstup zahraničných investorov
O3 = využitie prostriedkov EÚ
O4 = stredoškolské vzdelávanie s väzbou na potreby trhu práce
O5 = vytváranie podmienok na celoživotné vzdelávanie
O6 = podpora partnerskej spolupráce v oblasti regionálneho rozvoja (VaV)
O7 = potenciál na budovanie priemyselných parkov a zón (P) a vedecko-tech. parkov (V)
O8 = zintenzívnenie transferu technológií a rozvoj aktivít v oblasti informačných a komunikačných technológií (IKT)
O9 = rozvoj spolupráce s euroregiónmi
O10 = dobudovanie medzinárodných dopravných ťahov

Tabuľka A.4: Pozícia krajov v hodnotení ekonomickej výkonnosti a inovačného potenciálu (zvýraznené sú kraje, kde pôsobia výrobné zložky spoločnosti Siemens)

Kraj/ ukazovateľ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	Poradie
BA	5	1	1	1	1	1	1	1	5-6	1	1	1	4-5	1	1	1	**1**
TA	8	2	2	6-7	3	3	6-7	3-4	7-8	3-5	3	4	1	2	7	3	**5**
TN	7	3-4	3	5	4	2	6-7	2	5-6	6	7	2	2	3	6	5	3-4
NI	3	5-6	6-7	3	8	6	3-5	7	7-8	8	4-5	7	4-5	6-7	8	6	**8**
ŽI	4	7	5	4	5	4	3-5	5	4	2	6	3	7	4	3	4	**2**
BB	6	5-6	6-7	6-7	6	8	3-5	6	1-2	3-5	4-5	6	3	6	4	7	7
PE	1	8	8	8	7	5	8	8	1-2	7	8	8	6	6-7	5	8	6
KO	2	3-4	4	2	2	7	3-5	3-4	3	3-5	2	5	8	8	2	2	**3-4**

Prameň: pripravené autormi s využitím práce D. Brzicu a M. Kačírkovej (2005)
Poznámka: sivou farbou sú zvýraznené regióny, v ktorých pôsobia dcérske podniky spoločnosti Siemens

Legenda:
1 = ekonomicky aktívne obyvateľstvo
2 = HDP na obyvateľa
3 = hrubá pridaná hodnota
4 = investície
5 = priemerná nominálna mzda
6 = miera nezamestnanosti
7 = počet vysokých škôl
8 = počet inštitúcií a organizácií výskumu a vývoja
9 = počet inštitúcií podpornej infraštruktúry
10 = podiel vysokoškolsky vzdelaných obyv. na EAO
11 = podiel zamestnancov VV na tisíc obyv.
12 = podiel výdavkov na VV
13 = podiel aktívnych licencií na 100 tisíc obyvateľov
14 = podiel pasívnych licencií na 100 tisíc obyvateľov
15 = počet MSP
16 = podiel PZI

Obrázok I.1: Hlavné oblasti činnosti, v ktorých pôsobí spoločnosť Siemens

Informačné a komunikačné produkty
Siemens ponúka komplexné spektrum informačných a komunikačných riešení. Ako jediný dodávateľ na svete koncentruje pod jednou strechou všetky kľúčové technológie, aplikácie a služby.
*** Informačné a komunikačné siete**
*** Mobilné informačné a komunikačné siete a produkty**
 # Siemens Business Services, s.r.o.
 # Siemens Program and System Engineering, s.r.o.

Automatizácia a kontrola

Siemens Automation and Control je najväčším svetovým dodávateľom produktov, systémov, riešení a služieb pre priemyselnú automatizáciu a technológie budov.
*** Automatizačná technika a pohony**
*** Riešenia a služby pre priemysel**
*** Cestná dopravná technika a verejné osvetlenie**
*** Siemens Dematic**
 # Siemens Building Technologies Slovensko, s.r.o.
 # SIPRIN, s.r.o.

Energie

Spektrum energetických riešení, od hospodárnej a šetrnej výroby až po distribúciu energie k spotrebiteľovi.
*** Výroba elektrickej energie**
*** Prenos a rozvod elektrickej energie**
 # REAKTORTEST, s.r.o.
 # Malzenice Power, s.r.o.

Medicínska technika

Integrované riešenia pre zdravotnícke zariadenia, vývoj inovačných technológií na bezpečnú diagnostiku a šetrnú terapiu, riešenia a služby dodávané odborníkmi.
*** Medicínska technika**

Doprava

Siemens Transportation je jedným z vedúcich svetových dodávateľov zariadení a techniky pre oblasti železničnej, cestnej i leteckej dopravy. Zároveň je významným dodávateľom elektroniky pre automobilový priemysel.
*** Dopravné systémy**
 # SAS Automotive, s.r.o.
 # Volkswagen Elektrické Systémy, s.r.o.

Osvetlenie a domáce spotrebiče

Spoločnosť Osram vyrába žiarovky na všeobecné použitie, pre motorové vozidlá, ale aj špeciálne svetelné zdroje, trpasličie žiarovky a vysokotlakové sodíkové výbojky.
BSH Drives and Pumps, s.r.o., Michalovce dodáva elektromotory pre bielu techniku, ktoré sa exportujú do mnohých krajín sveta. BSH domácí spotřebiče, s.r.o.– o.z., Bratislava zabezpečuje distribúciu škály inovačných produktov do domácnosti.
#OSRAM Slovakia, a.s.
 # BSH Drives and Pumps, s.r.o.
 # BSH domácí spotřebiče, s.r.o. – organizačná zložka Bratislava

Prameň: údaje spoločnosti Siemens, s.r.o., Bratislava

Symboly:
* divízia spoločnosti Siemens, s.r.o.
# dcérska spoločnosť koncernu Siemens s vlastnou právnou subjektivitou